

ADRIANA PENA

Res iudicata pro veritate habetur

...sau despre lucrul judecat

REPERE TEORETICE
ȘI JURISPRUDENȚĂ

Editura
Hamangiu

By Adriana Pena

A

D

A

G

I

U

M

CUPRINS

Capitolul I. Repere teoretice	1
§ 1. – Originea și scopul <i>res judicata</i>	1
§ 2. – Considerații generale privind autoritatea de lucru judecat	3
§ 3. – Sediul materiei: noul Cod de procedură civilă	7
§ 4. – Autoritatea de lucru judecat – efect al hotărârii judecătorești	8
Capitolul al II-lea. Jurisprudență	37
1. Plată nedatorată. Acțiune arbitrală în obligarea <i>accipiens</i> -ului de rea-credință la plata dobânzii legale penalizatoare de la data introducerii acțiunii arbitrale. Acțiune ulterioară prin care <i>accipiens</i> a fost obligat la plata dobânzii legale penalizatoare de la data primirii plăților. Neîncălcarea autorității de lucru judecat	37
2. Contract de împrumut. Restituirea sumei împrumutate. Sechestrul asigurător. Limitele verificărilor permise instanței. Considerente indiferente (supraabundente). Inexistența autorității de lucru judecat în privința lor	42
3. Acțiune în pretenții întemeiată pe răspunderea civilă delictuală, analizată și respinsă pe fond. Promovarea unei noi acțiuni privind aceleași pretenții, întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză. Inadmisibilitate	48
4. Inexistența legăturii de cauzalitate între acțiunea ilicită imputată inculpatului și rezultatul vătămător. Achitare pe motiv că fapta nu există. Acțiune în răspundere civilă delictuală. Efectul pozitiv al lucrului judecat al hotărârii penale de achitare în cadrul procesului civil	51
5. Acțiune în rezoluțiunea unui contract de cesiune de drepturi litigioase. Calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii în temeiul Legii nr. 10/2001, stabilită de prima instanță. Efectul pozitiv al lucrului judecat anterior	61

- 6.** Hotărâri pronunțate în regulator de competență. Pretenții derivate din același raport juridic. Autoritatea de lucru judecat a considerentelor _____ 65
- 7.** Acțiune în despăgubiri. Conexarea dosarului. Efecte. Analiza incidenței autorității de lucru judecat în raport de toate dosarele conexe _____ 69
- 8.** Acțiune în constatarea diminuării participației de acțiuni. Contract de cesiune de acțiuni. Chestiuni litigioase dezlegate definitiv printr-o decizie anterioară. Interpretarea convenției părților. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat. Obligația instanței _____ 73
- 9.** Acțiune în revendicare. Comparare de titluri. Autoritate de lucru judecat. Excepție de ordine publică. Invocare în recurs. Regim juridic _____ 78
- 10.** Solicitarea rezilierii judiciare a unui contract de închiriere și, ulterior, într-un alt litigiu, a rezilierii de drept. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat. Diferența de condiții față de efectul negativ. Consecințele reținerii existenței autorității de lucru judecat _____ 83
- 11.** Revizuire. Invocarea încălcării autorității de lucru judecat. Hotărâri pronunțate în același dosar. Inadmisibilitate _____ 87
- 12.** Contract de vânzare-cumpărare. Revendicare imobil. Sucursală. Capacitate de folosință. Rectificare de carte funciară. Efectul pozitiv al lucrului judecat. Distincția dintre excepția autorității de lucru judecat și prezumția de lucru judecat _____ 90
- 13.** Contestație formulată de creditor împotriva notificării de dare în plată. Analiza impreviziunii. Acțiune formulată de debitor având ca obiect stingerea datoriei reziduale izvorâte din contractul de credit bancar. Autoritate de lucru judecat _____ 96
- 14.** Ordonanță președințială. Suspendarea procedurii de vânzare la licitație publică a activelor. Autoritate de lucru judecat relativă. Modificarea împrejurărilor de fapt existente la momentul înregistrării primei cereri. Consecințe _____ 100

- 15.** Antecontract de vânzare-cumpărare. Înstrăinarea prin act cu titlu oneros a bunului promis spre vânzare. Autoritatea de lucru judecat a hotărârii prin care a fost respinsă acțiunea în prestație tabulară formulată de promitentul-cumpărător. Executarea prin echivalent a obligației. Momentul de la care începe să curgă prescripția dreptului material la acțiune. Despăgubiri egale cu valoarea de circulație a bunului _____ 103
- 16.** ¹ Suspendarea judecării cauzei când dezlegarea ei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecări. Recurs împotriva încheierii de suspendare. Imposibilitatea opunerii autorității de lucru judecat a unei hotărâri prin care s-a soluționat un alt litigiu _____ 111
² Respectarea limitelor casării. Posibilitatea instanței de a suspenda judecata _____ 111
- 17.** Cerere de revizuire. Invocarea contrarietății dintre o hotărâre judecătorească și o ordonanță emisă de parchet în cadrul urmăririi penale. Inadmisibilitate _____ 117
- 18.** ¹ Acțiune în constatarea dării în plată. Analiza impreviziunii. Inadmisibilitatea analizării aceleiași chestiuni într-un al doilea proces care are legătură cu chestiunea deja tranșată. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat ____ 119
² Acțiune în constatarea dării în plată. Acțiune în constatarea clauzelor abuzive. Proceduri judiciare distincte _____ 119
- 19.** Revizuire. Cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC privind încălcarea autorității de lucru judecat. Condiții de invocare și scopul reglementării _____ 123
- 20.** Dispoziție de restituire a imobilului emisă în temeiul Legii nr. 10/2001, anulată într-un proces penal. Înstrăinări succesive. Nulitatea actelor subsecvente. Cerere de chemare în garanție. Autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale _____ 126
- 21.** Acțiune în răspundere civilă contractuală pentru lipsa de folosință a unui imobil. Neîntrunirea cerinței privind identitatea de părți. Imposibilitatea invocării autorității de lucru judecat _____ 134

- 22.** Revizuire. Contrarietate de hotărâri. Condiții de admisibilitate. Soluții care se exclud reciproc _____ 137
- 23.** Autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri străine. Părți la procedura recunoașterii hotărârii. Opozabilitatea față de terți _____ 140
- 24.** Excepția lipsei capacității procesuale de folosință. Respingere. Împiedicarea dobândirii autorității de lucru judecat prin promovarea căii de atac _____ 143
- 25.** Revizuire. Cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC. Hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și hotărâre prin care se dezleagă în concret o chestiune dedusă judecătii. Inadmisibilitate _____ 148
- 26.** Cerere de recuzare. Cazul prevăzut de art. 42 alin. (1) pct. 1 NCPC. Judecător care și-a exprimat părerea referitor la soluția în cauză. Judecător care a pronunțat o hotărâre ce a dobândit autoritate de lucru judecat, privind chestiuni litigioase similare ori aflate în legătură de cauzalitate cu cele care fac obiectul judecătii în noul proces. Distincții _____ 151
- 27.** Autoritatea de lucru judecat provizorie a încheierii interlocutorii. Recurs. Neindicarea acesteia alături de decizia recurată. Consecințe _____ 154
- 28.** Contract de mandat pentru construirea unui imobil. Neexecutare culpabilă stabilită în mod definitiv într-un litigiu anterior. Prejudiciu cauzat prin lipsa de folosință. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat _____ 156
- 29.** Autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale în procesul civil. Condiții. Contract de locațiune. Distrugerea bunului închiriat. Înțelesul noțiunii de caz fortuit în materie civilă, respectiv în materie penală _____ 164
- 30.** Distincția dintre autoritatea de lucru judecat a considerentelor unei hotărâri judecătorești definitive, manifestată între părțile aflate în litigiu, și opozabilitatea acestora față de terții care nu au participat la demersul judiciar anterior _____ 168
- 31.** Accesione imobiliară artificială. Acțiuni în constatare formulate succesiv cu privire la aceeași suprafață de teren.

- Incidența dispozițiilor art. 431 NCPC. Lipsa de relevanță a utilizării unor mijloace de probă diferite _____ 173
- 32.** Cereri de chemare în judecată având aceeași cauză, același obiect și aceleași părți. Respingerea, ca inadmisibilă, a primei acțiuni. Analizarea excepției autorității de lucru judecat în cea de-a doua cauză, în raport cu prevederile art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului. Inexistența proporționalității între mijloacele folosite și scopul urmărit. Posibilitatea instanței, într-o astfel de situație, de a nu da efect autorității de lucru judecat _____ 177
- 33.** Întreruperea termenului de prescripție prin introducerea unei cereri de chemare în judecată. Condiții. Autoritate de lucru judecat. Norme de ordine publică. Norme de ordine privată. Consecințe _____ 185
- 34.** Revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC. Hotărâre prin care se recunoaște calitatea de constructor de bună-credință și hotărâre prin care se neagă calitatea de superficial. Inexistența contrarietății ___ 189
- 35.** Autoritatea de lucru judecat a considerentelor hotărârii judecătorești. Decădere, pentru neutilizare, din drepturile asupra unei mărci înregistrate. Interpretarea considerentelor primei instanțe _____ 192
- 36.** Încheiere de respingere a ordonanței de plată. Inexistența autorității de lucru judecat. Efecte _____ 196
- 37.** Revizuire întemeiată pe art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC. Înțelesul sintagmei „hotărâri care nu evocă fondul” din cuprinsul art. 509 alin. (2) NCPC. Hotărâre pronunțată asupra unei cereri de strămutare. Inadmisibilitatea revizuirii _____ 199
- 38.** Revizuire. Autoritate de lucru judecat în forma sa pozitivă. Limitele competenței instanței _____ 202
- 39.** Lipsa autorității de lucru judecat a încheierilor pronunțate în procedura necontencioasă. Neîncadrarea în această categorie a hotărârii prin care a fost soluționată plângerea împotriva încheierii de înscriere în cartea funciară _____ 205

- 40.** Introducerea concomitentă a două căi extraordinare de atac. Decizie pronunțată în apel. Atacare cu recurs și revizuire. Inadmisibilitate _____ 208
- 41.** Raporturile dintre jurisdicția civilă și cea penală. Modalitatea în care se produc efectele autorității de lucru judecat. Soluție a procurorului de încetare sau neîncepere a urmăririi penale. Acțiune civilă având ca temei răspunderea civilă delictuală. Admisibilitate _____ 211
- 42.** Decizie de casare prin care s-au stabilit competența materială și cea teritorială ale instanței de fond. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat _____ 214
- 43.** Expropriere. Prezumția puterii de lucru judecat și excepția autorității de lucru judecat. Obligațiile instanței _____ 215
- 44.** Autoritate de lucru judecat *versus* putere de lucru judecat. Opozabilitatea hotărârii. Distincții _____ 223
- 45.** Uzucapiune. Hotărâre judecătorească. Efectul pozitiv și efectul negativ ale autorității de lucru judecat. Distincții _____ 228
- 46.** Acțiune în rezoluțiunea unui antecontract de vânzare. Nerespectarea de către promitentul-vânzător a obligației prin diminuarea suprafeței de teren promise. Valorificarea, în plan probator, a efectului pozitiv al autorității de lucru judecat _____ 232
- 47.** Arbitraj. Acțiune în anulare. Repunere în discuție a legalității unei clauze care a constituit temeiul unei obligații stabilite printr-o hotărâre definitivă. Putere de lucru judecat și prezumție de lucru judecat _____ 235
- 48.** Autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale. Antecontract de vânzare-cumpărare. Neîndeplinirea obligației de încheiere a actului. Acțiune în pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic promovată ulterior obținerii de despăgubiri în cadrul unui proces penal. Aplicarea principiului *electa una via non datur recursus ad alteram* _____ 239
- 49.** Acțiune în constatarea nulității absolute a unor clauze dintr-un contract de credit. Invocarea puterii de

	lucru judecat. Litigiu purtat anterior între alte părți. Inadmisibilitate _____	242
50.	Pensie. Stagiul complet de cotizare stabilit prin hotărâre judecătorească definitivă. Cerere de recalculare ulterioară prin adăugarea unor venituri. Modificarea stagiului de cotizare. Nelegalitate _____	243
51.	Acțiune în constatarea nulității proiectului de divizare parțială și a unor hotărâri ale adunării generale extraordinare a acționarilor. Caracterul procedurii. Lipsa autorității de lucru judecat în procedura necontencioasă _____	246
52.	Litigiu de muncă. Restituirea sumelor primite necuvenit. Primă cerere întemeiată pe art. 723 NCPC privind întoarcerea executării silite. A doua cerere întemeiată pe art. 256 alin. (1) C. muncii. Autoritate de lucru judecat _____	250
53.	Distincția dintre excepția autorității de lucru judecat și puterea/prezumția de lucru judecat. Caracterul prezumției _____	260
54.	Raportarea autorității de lucru judecat la obiectul și la cauza juridică a investiției. Cerere de intervenție în procedura de înscriere în registrul comerțului. Modificarea ei ulterior trimiterii dosarului în instanță _____	265
55.	Revizuire întemeiată pe cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC. Limitele controlului efectuat de instanța investită cu cererea de revizuire _____	268
56.	Revizuire pentru motivul existenței contrarietății între hotărâri. Efectul pozitiv și efectul negativ ale autorității de lucru judecat. Admisibilitate _____	273
57.	Acțiune în constatarea simulației. Contract de vânzare-cumpărare sub semnătură privată. Hotărâre care ține loc de act de vânzare-cumpărare pronunțată ulterior încheierii simultane a actului public și a înscrisului secret. Greșita reținere a autorității de lucru judecat _____	287
58.	Reținerea autorității de lucru judecat, deși numărul părților este diferit. Motivare _____	292

- 59.** Decizie de trimitere spre rejudecare a unei cauze și decizie pronunțată în rejudecarea cauzei. Inadmisibilitatea revizuirii pentru contrarietate de hotărâri _____ 295
- 60.** Autoritatea de lucru judecat în materia acordării personalității juridice unui sindicat. Caracterul procedurii. Consecințe _____ 296
- 61.** Acțiuni în revendicarea unui imobil preluat abuziv de stat, având aceleași temeiuri de drept și de fapt și formulate împotriva aceluiași părți, dintre care una în calitate de intervenient forțat în primul proces. Identitate de părți, obiect și cauză. Întrunirea condițiilor privind autoritatea de lucru judecat _____ 299
- 62.** Răspundere civilă delictuală. Acțiune în despăgubiri materiale și morale pentru prejudiciul creat prin săvârșirea unei fapte penale. Autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale pe latura civilă _____ 302
- 63.** Răspundere civilă delictuală. Constatarea calității de asigurător al părții responsabile civilmente. Invocarea autorității de lucru judecat implicite a celor statuate prin hotărârea instanței penale cu privire la latura civilă. Condiții _____ 306
- 64.** Litigiu privind analiza legalității deciziei de suspendare a contractului individual de muncă și litigiu ulterior privind acordarea drepturilor salariale convenite pe perioada suspendării. Inadmisibilitatea revizuirii întemeiate pe motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC _____ 309
- 65.** Revizuire. Cazul prevăzut de 509 alin. (1) pct. 8 NCPC. Condiții pentru a putea fi invocat _____ 312
- 66.** Încheiere interlocutorie prin care s-a soluționat o excepție procesuală. Neformularea căii de atac. Consecințe _____ 315
- 67.** Hotărâre judecătorească străină. Efectele recunoașterii. Dobândirea autorității de lucru judecat _____ 318
- 68.** Imobil expropriat. Stabilirea cuantumului despăgubirii în raport cu valoarea determinată într-un litigiu anterior, în contradictoriu cu același expropriator, pentru un teren învecinat. Efectul pozitiv al lucrului judecat _____ 321

- 69.** Închirierea bunurilor proprietatea unității administrativ-teritoriale. Dreptul consiliului local de a stabili unilateral chiria, prevăzut în contract și confirmat prin hotărâre judecătorească definitivă. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat într-un litigiu ulterior având ca obiect pretenții izvorâte din contractul de închiriere _____ 324
- 70.** Determinarea cuantumului taxelor judiciare de timbru. Încheiere prin care a fost soluționată cererea de reexaminare. Autoritate de lucru judecat _____ 328
- 71.** Constatarea nulității hotărârii adunării generale a acționarilor. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor prin care se soluționează o excepție procesuală. Condiții _____ 332
- 72.** Constatarea valabilității titlului subdobânditorilor în raport cu înstrăinătorul imobilului. Acțiune în revendicare de drept comun ulterioară. Comparare titluri. Admisibilitate _____ 335
- 73.** Acțiune în despăgubiri pentru lipsa de folosință a unui imobil. Autoritate de lucru judecat în raport cu pretenții identice formulate în cadrul unui litigiu anterior. Efectele limitate în timp ale autorității de lucru judecat în anumite situații _____ 338
- 74.** Încheiere interlocutorie de respingere a excepției prescripției extinctive. Soluție consolidată prin neatacare. Reiterarea excepției prin întâmpinarea depusă în calea de atac. Inadmisibilitate _____ 345
- 75.** Revizuire pentru contrarietate de hotărâri. Contestație formulată la tabelul preliminar de creanțe. Contestație formulată împotriva tabelului definitiv de creanțe. Inexistența autorității de lucru judecat _____ 348
- 76.** Hotărâri pronunțate în procedura necontencioasă. Revizuire pentru contrarietate de hotărâri. Inadmisibilitate _____ 350
- 77.** Stabilirea competenței teritoriale. Autoritate de lucru judecat. Împiedicarea reluării aceleiași chestiuni litigioase într-un proces ulterior _____ 353

- 78.** Cerere de revizuire, întemeiată pe dispozițiile art. 322 pct. 5 teza finală C. proc. civ. 1865, a unei hotărâri prin care fusese admisă o altă cerere de revizuire pentru contrarietate de hotărâri. Desființarea hotărârii judecătorești care a stat la baza admiterii cererii de revizuire formulate în baza dispozițiilor art. 322 pct. 7 C. proc. civ. 1865 _____ 356
- 79.** Excepție de nelegalitate a certificatului de atestare a dreptului de proprietate asupra imobilului solicitat a fi restituit și cerere de constatare a nulității aceluiași act formulată pe cale de acțiune, ambele respinse de instanța de contencios administrativ. Inexistența autorității de lucru judecat a hotărârilor instanței de contencios administrativ asupra acțiunii în constatarea nulității titlului entității juridice notificate _____ 363
- 80.** Revizuire pentru contrarietate de hotărâri. Hotărâre de respingere a cererii de înscriere a modificării actului constitutiv, din cauza nedepunerii actelor cerute de lege. Hotărâre prin care aceeași cerere a fost admisă ca urmare a depunerii înscrisurilor. Inadmisibilitate _____ 371
- 81.** Plângere împotriva unei hotărâri de validare emise de comisia județeană de fond funciar. Contestație la executare. Revizuire pe motiv de contrarietate între hotărâri. Inadmisibilitate _____ 374
- 82.** Contract de leasing financiar. Clauză contractuală de reziliere. Hotărâre pronunțată anterior în favoarea creditorului. Fideiussor. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat _____ 376
- 83.** Organizație sindicală care reprezintă în instanță membri de sindicat. Decizii pronunțate în cauze similare. Revizuire. Hotărâri potrivnice. Condiții _____ 381
- 84.** ¹ Presumpția de lucru judecat. Natură juridică. Efecte _____ 383
² Depășirea continuă a termenului prevăzut de lege pentru îndeplinirea obligației de inițiere a unei oferte publice de preluare obligatorie. Sancționare repetată. Legalitate _____ 383
- 85.** Piața de capital. Abuz de majoritate. Stabilirea cu caracter definitiv a caracterului lezionar. Consecințe _____ 391

- 86.** Hotărâre rămasă definitivă prin respingerea apelului.
Dobândirea puterii de lucru judecat _____ 394
- 87.** Invocarea drept just titlu a unui act lovit de nulitate
absolută constatată prin hotărâre judecătorească definitivă.
Inoperabilitatea prescripției achizitive de scurtă durată ___ 399
- 88.** Contestație la titlu. Limitele analizei _____ 402
- 89.** Instituirea răspunderii solidare prin admiterea cererii
de lămurire a dispozitivului hotărârii judecătorești.
Modificarea hotărârii cu încălcarea principiului autorității
de lucru judecat și cu consecințe asupra efectelor titlului
executoriu vizat. Inadmisibilitate _____ 404
- 90.** Delegarea atribuțiilor de conducere a societății.
Răspunderea solidară a administratorilor. Neaplicarea
autorității de lucru judecat din hotărârea penală în
soluționarea cererilor de chemare în garanție _____ 405
- 91.** Recalcularea pensiei. Revizuire pentru hotărâri potrivnice.
Valorificarea efectului pozitiv al autorității de lucru
judecat _____ 409
- 92.** Modificarea fondului cauzei în procedura specială de
lămurire a dispozitivului hotărârii. Încălcarea principiului
autorității de lucru judecat. Consecințe _____ 412
- 93.** Despăgubiri morale și materiale solicitate pentru prejudicii
ivite ulterior unei hotărâri penale definitive. Inexistența
autorității de lucru judecat _____ 415
- 94.** Acțiune în anularea unei hotărâri arbitrale. Invocarea
autorității de lucru judecat a celor statuate prin încheierea
pronunțată în temeiul O.U.G. nr. 119/2007 cu privire la
atribuirea competenței. Consecințe _____ 417
- 95.** Revizuire. Invocarea contrarietății dintre încheierea de
deschidere a procedurii insolvenței și decizia de
respingere a contestației la tabelul preliminar de creanțe.
Neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate cerute
de lege _____ 421
- 96.** Autoritate de lucru judecat. Manifestări procesuale și
efecte juridice _____ 422

- 97.** Excepția autorității de lucru judecat. Presumția puterii de lucru judecat. Delimitare _____ 430
- 98.** Inadmisibilitatea reluării aspectelor deja soluționate definitiv și a negării efectelor unei hotărâri judecătorești prin susținerea că anumite elemente ale sale au caracterul unor fapte ilicite. Acțiune în despăgubiri pentru pretense prejudicii cauzate prin formularea unor acțiuni în justiție. Invocarea abuzului de drept. Inexistența faptei ilicite _____ 431
- 99.** Ordonanță președințială. Executarea unor lucrări de construcții. Inexistența autorității de lucru judecat în ceea ce privește hotărârea pe fond _____ 435
- 100.** Acțiune în realizare. Autoritate de lucru judecat rezultată dintr-o hotărâre dată asupra unei cereri în constatare ____ 437
- 101.** Calitatea procesuală pasivă și interesul pentru atragerea în proces a succesorului cu titlu particular al imobilului preluat abuziv de stat. Principiul opozabilității hotărârii judecătorești. Relativitatea efectelor hotărârii _____ 439
- 102.** Acțiune în constatarea nulității unui act întemeiată pe dreptul comun și acțiune ulterioară întemeiată pe o lege specială. Principiul puterii lucrului judecat _____ 442
- 103.** Dispoziție emisă de primar în procedura Legii nr. 10/2001. Natură juridică și caractere. Revocare care încalcă atât principiul irevocabilității actului juridic unilateral, cât și autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești anterioare _____ 444